

UN POET STĂPÂNIT DE NESAȚUL DE „A FI”:
EUGEN D. POPIN
A POET MASTERED BY THE INSATIABLE „TO BE”:
EUGEN D. POPIN

Gabriel HASMAȚUCHI¹

¹„Lucian Blaga” University, Sibiu, Romania

Abstract: *We are passing through an age that is under the control of quantity, even in poetry. In fact, many aesthetically unsuccessful writings are published under the title of verses or poems. In such a context, the works of a discreet poet like Eugen D. Popin, who lives with his deepest self in the Logos, come to put poetry back on its natural path. The present research therefore has as its starting point the poetry of the mentioned author. In addition to reviewing the reception of E. D. Popin's works, we highlight the poetic pillars on which he built his discourse, a special one, for the poet has been serving poetry for almost four decades without ever giving up to its aesthetic and ethical value.*

Keywords: metaphysics, quotidian, essence, stylistic effect, controlled bookish, haiku, identity, moral dimension.

Traversăm un ev aflat sub stăpânirea cantității, chiar și în poezie. Se publică, de fapt, sub titulatura de versuri numeroase scrieri neizbutite din punct de vedere estetic. Într-un astfel de context, creațiile unui poet discret precum Eugen D. Popin, care trăiește cu sinele cel mai adânc în *Logos*, vin să repună poezia pe făgașul ei firesc.

Locuitor într-un „domiciliu de rezervă”: „*un loc doar de privit / la muze / la lălicii / la convingeri / și de respirat – / care e și nu e un lux*” (*Domiciliu de rezervă*),¹ personalitate cu vocații care se îngemănează, Eugen D. Popin² excelează ca poet și traducător, pentru ca, în anii din urmă, să se ocupe și de coordonarea prestigioasei reviste *Alternanțe*. Spirit optzecist, Eugen D. Popin³ chiar dacă trăiește în Germania de peste trei decenii, și-a făurit un itinerar poetic înscris în cadrele autenticității continuând să scrie în limba română, extrăgându-și *verbul „din încrângătura (ne)firească a cotidianului și metafizicului”*.⁴

¹ Eugen D. Popin, *Geometria focului*, Timișoara, Editura Anthropos, 2009, p. 8.

² Poetul și traducătorul Eugen D. Popin s-a născut în 24.05.1951, în localitatea Ciacova, jud. Timiș.

³ Debutul absolut al poetului Eugen D. Popin are loc în revista *Orizont* nr. 36/1982, p. 7, iar cel editorial se produce cu volumul *Navigații*, București, Editura Litera, 1985.

⁴ Grațiela Benga, „Postfață”, în Eugen D. Popin, *Moartea vânează astăzi altundeva*, antologie, prefață și aparat critic de Lucian Alexiu, Timișoara, Editura Hestia, 2015, p. 155.

Un consecvent poet al simplității

S-a spus, pe drept cuvânt, că „este un poet meditativ, al rostirii sfoase până la smerenie”.⁵ În poemele sale, Eugen D. Popin nu îngăduie cuvinte de prisos și „detestă verbiajul găunos, refugiindu-se în conciziya care ascunde esența”.⁶ Fără nicio îndoială, cultivarea unui „discurs limpid, expurgat de orice redundanțe”⁷ este o trăsătură definitorie a poezicii lui Eugen D. Popin. Esențializarea în cazul creațiilor sale, are ca rezultat sporirea sensurilor, căci E. D. Popin „scrie o poezie concentrată (...) având ușor tendința încifrării în text a unor simboluri revelatoare”.⁸ Chiar dacă „iubește laconismul”,⁹ poetul exprimă trăiri puternice și gânduri profunde în minimum de cuvinte. Liliana Danciu subliniază că scriitorul exploatează „esența limbajului poetic prin economie a sintaxei cu maxim efect stilistic”, ca, bunăoară, în poezia „murmur”: „toate / sunt / acolo / la / umbra / pendulei / în / nemărginirea / cea / fără de anotimpuri / în / bucuria / pruncului / în / câmpia / pustie / în patimi / nespovedite // înălțare / freamăt” (*Evanescențe*, „murmur”, pp. 37-38).

Alt critic observă că „pentru a-l înțelege e necesară multă intuiție și putere asociativă, pentru ca, din fulgurantele imagini ce ni se oferă, să poată fi reconstituit, măcar cu aproximație, întregul”.¹⁰

Câțiva exegeți au identificat în poezia lui Eugen D. Popin prezența livrescului, însă livrescul asumat de poet este unul temperat, prezent pentru a îmbogăți sensurile creației, având un rol de potențare,¹¹ tot așa cum observa Al. Cistelean analizând, de exemplu, poezia lui Mircea Ivănescu sau pe cea scrisă de Ștefan Augustin Doinaș. Scriitorul Liviu Antonesei remarcă faptul că „Eugen Popin este un poet cultivat, care nu face paradă de cultură, ci introduce în textul propriu mici semne culturale cu dublă funcție, pe de o parte este vorba de recunoaștere, de fixarea identității proprii prin

⁵ Daniel Drăgan, „Moartea vânează altundeva”, *Vatra veche*, Anul V, nr. 1(49), ianuarie 2013, p.39-40.

⁶ Radu Ciobanu, „Starea smerită a binelui”, *Actualitatea literară*, nr. 67, ianuarie 2017, p. 4.

⁷ Ștefan Ion Ghilimescu, „Excelența haiku-ului cultivat de Eugen D. Popin”, *Argeș*, Mai 2015, p. 25.

⁸ Alexandru Ruja, „Parte din întreg”, *Timișoara*, Editura de Vest, 1994, p. 324-325.

⁹ Mircea M. Pop, „Laconismul în poezie”, *Vatra veche*, serie veche nouă* Anul V, nr. 7(55), iulie 2013, p. 39. Articol disponibil la: file:///C:/Users/Dell/Downloads/055_Vatra-veche_SVN_V_7_iulie_2013.pdf

¹⁰ Dan Florița Seracin, „Eugen D. Popin -Viul și aproapele”, *Confluente literare*, ediția 2313/1 mai 2017.

¹¹ Alexandru Cistelean, *Poezie și livresc*, București, Editura Cartea Românească, 1987, p. 9.

raportare, pe de alta de provocarea unui efect de iradiere, prin care își face complici cititorii”.¹² Așadar, urmele livrescului, în poeziile lui Eugen D. Popin, revelează mai cu seamă o paletă de armonizări culturale ale gesturilor poetice și ale unei senzualități care nu-i scapă de sub control. Pe de altă parte, în multe poeme se simte preponderența unor note intelectualiste și conceptuale, mai degrabă decât livrești.¹³

Poetul este un consecvent căutător al simplității. Conduc de acest crez, înrâurit de gânditorul creștin Meister Eckart (1260-1328), care spunea că „*Cu cât ceva este mai simplu, cu atât conține mai multă vigoare și intensitate*”, a cucerit pe deplin cititorii cu volumul *Convergențe* (Editura Limes, 2014), compus din 67 de haikuuri și 10 tanka, carte apreciată ca fiind „*expresia îndelung filtrată a iubirii acestui rafinat autor pentru spiritul și idul atât de originale ale culturii japoneze*”.¹⁴

Resacralizare și revigorare morală

Pe lângă simplitate, Eugen D. Popin valorizează cunoașterea (profundă) de sine (*Evanescențe*) și durabilitatea valorilor spirituale (*Murmur dincolo de tăcere*). Poetul se simte în largul său în atmosfera ideatică a filosofilor (Kant, Nietzsche, Heidegger și alții) și a teologilor (precum Sf. Augustin, Meister Eckart, dar și mult încercatul scriitor și monah Nicolae Steinhardt).

Cuvântul, ființa, aproapele și departele, credința, identitatea și natura sunt concepte-piloni pe care se sprijină creația poetului Eugen D. Popin, care ne dă de înțeles: „*Că poezia este un lucru serios, care necesită nu numai talent, ci și răbdare, prelucrare, șlefuire*”.¹⁵ Dan Anghelescu precizează că: „*În numeroase momente, discursul aspiră să atingă diafanul naturii muzicale. Similar cu entitățile structurale din limbajul sonor, sintagmele compun evenimente abstracte, ideale. Ele nu trimit la nimic din ceea ce ar sugera sau ar avea incidențe cu substanța, materialitatea, palpabilul, într-un cuvânt cu contingenta*”.¹⁶

Rigoarea de la debut, când înclinăm să credem că nu a fost suficient de bine înțeles, rămâne o constantă a creațiilor sale, cum de

¹² Liviu Antonesei, „Eugen Popin, un excelent poet din exil”, @ntonesei's blog, 12 octombrie 2016, Eugen Popin, un excelent poet din exil... | @ntonesei's blog (wordpress.com)

¹³ Vezi Ștefan Ion Ghilimescu, „Viul și aproapele sau comprehensibilul tomist al lui Popin”, *Argeș*, mai 2017, p. 18-19.

¹⁴ Idem, „Excelența haiku-ului cultivat de Eugen D. Popin”, *Argeș*, Mai 2015, p. 25-26.

¹⁵ Grațiana Benga, „Postfață”, p. 55.

¹⁶ Dan Anghelescu, „Eugen D. Popin - Convergențe în irepresibilă nostalgie a purității”, *Familia*, nr. 7-8/2016, p. 234-239

altfel este și acel „*suflet nordic*”¹⁷ detectat de Ion Arieșanu. Cărțile lui Popin sunt rodul unor viziuni, prin intermediul cărora încearcă să-și sau să ne resacralizeze ființarea: „*Doamne / nu întreb / dacă ești // urmez / de-acum / smerit drumul crucii // dar am rătăcit îndelung / în deșertul lumesc / și-am șovăit // Doamne tu știi însă / că nu sunt eu cel dintâi / de aceea cutez a mă căi / și nu-mi îngădui / să cer îndurare / căci n-o merit // iar ce voi afla în cale / sunt cele pe care eu netrebnicul / cu voie dinainte le-am pus // O Doamne / nimic nu va fi îndeajuns / să răscumpere rătăcirea-mi*” (*Litanie*).¹⁸

Încă din *Navigații* – placheta de debut¹⁹ - a ieșit la iveală un poet orientat către izvoare și esențe, fulgerând cu ochi de piatră neantul, într-un „Ținut” sprijinit poetic de cariatidele spiritului.²⁰ Detestând orice intruziune de suprafață în sfera sa biografică, ca în poezia „Personaj”, eliberând timpul din lanțul grijilor, se refugiază constant „aproape de zărare” („Motiv pictural”),²¹ „*la adăpostul unui discurs impersonal*”.²²

Eugen D. Popin ni se înfațișează ca un poet pendulând între pământ și cer, viață și moarte, vis și realitate, Ciacova și Garmish-Partenkirchen, între coala de hârtie și constelațiile îngemănărilor de cuvinte, detectând „neastâmpărul firului de iarbă” de pe zăpada din care se întrupează poemul,²³ orientând cititorul spre ieșiri din involburările cotidiene pentru a reprimă iluzoriul („Fir în oglindă”), „spre a recompune/ în memorie/ cuvinte/ rostite demult” (*Obsesie*).²⁴

La Eugen D. Popin, „*Timpul poeziilor se consumă între «strania intimitate a clipei» și formularea de tip «era cândva»...; ființarea poemului nu e posibilă decât în prezența eului autorului, pe de o parte, și a reflectării sale în «celălalt», în personaj, pe de altă parte: primul asumându-și «peregrinările» poetice de factură interogativă („Privesc”, „Susur”, „Ademenesc”), de la al doilea așteptându-se răspunsul presupus ca existând în lăuntrul său („Stă acolo / [...] / buimăcit / de strălucirea aproape perfectă / a unei fraze/ care acum / Îi străbate memoria*”).²⁵ Poetul se reîntoarce deseori în timpul, în spațiul și la oamenii care i-au

¹⁷ Ion Arieșanu, *Orizont*, nr. 41/1985.

¹⁸ Vezi Eugen D. Popin, *Murmur dincolo de tăcere*, Florești, Editura Limes, p. 51-52.

¹⁹ Vezi Eugen D. Popin, *Navigații*, București, Editura Litera, 1985.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*, p. 27.

²² Ivo Muncian, *Scriitori sârbi din România*, Timișoara, Editura Uniunea Sârbilor din România, 2007, p. 201-202

²³ Vezi „Gezena poemului”, în Eugen D. Popin, *Constelația Gemenilor*, Timișoara, Editura Facla, 1988, p. 5.

²⁴ *Ibidem*, p. 48.

²⁵ Ioana Cistelean, „Doru Eugen Popin – Constelația gemenilor”, *Echinox*, nr.6-7-8-9, 1995, p. 34.

definit ființa, în lumina unei filosofii morale de bun-gust și de bun-simț: „în cei șapte ani / petrecuți acasă / n-a catadixit nimeni / să mă învețe / măiestria coatelor” (*Identități și avatar 8*).

În absența Paradisului, poetul crede că menirea sa este de a-l reconstrui din cuvinte – neprețuitele rămașite neatrinse de moarte, căci au întârziat „într-un timp necunoscut” („Coiful de ceară”, 7).²⁶ Supus condiției umane, creatorul supraviețuiește postum doar prin creația sa: „noi / cei de adineori / nu mai suntem / doar el / poemul - / cuvânt al cuvintelor”.²⁷ Analizând „Viul și aproapele”, Radu Ciobanu evidențiază faptul că Popin „venerează Cuvântul în virtutea sacralității sale de sorginte Biblică, în ipostază de entitate inaugurală, și nu-și îngăduie să-l folosească în scopuri telurice, revanșarde, vindicative, sau să-i atribuie vreodată conotații din sfera semantică a ceea ce nu se cade”.²⁸

Înfingeri discrete în transcendent

Poetul este constant preocupat de arta sa, dar și de propria viață. Nu este un mizantrop, ci un poet activ, într-un spațiu în care „*totu-i (doar) plutire / și zbor*” („Despre scrierea poemului”).²⁹ Însingurarea este, pentru Eugen D. Popin, un pretext de reflecție asupra cunoașterii de sine prin sine sau prin celălalt, de accedere la sensul vieții și de judecată asupra fenomenelor culturale, religioase și sociale.

Emanuela Ilie observă că „*tipul de text preferat al autorului stabilit de câteva decenii în Germania este un fel de poem al trecerii între spații și epoci, între singurătăți și agóre*”.³⁰ Dezvoltând această idee, adăugăm și faptul că volumele de poezie semnate de poet conțin varii substraturi tematice și discursive. În *Anonimus Magnus*, de exemplu, Grațiana Benga constată că: „*se disting, la un prim nivel, încercarea de a se găsi un echilibru între om/artist și lume; la un al doilea, avem de-a face cu deghizarea eului liric sub masca unor identități împrumutate și, în fine, pe ultimul nivel al discursului, se citește traseul unui limbaj poetic care ținteste suprașterea unui simbolism estompat și a denotației*

²⁶ Vezi Eugen D. Popin, *Coiful de ceară*, Timișoara, Editura Hestia, 1992, p. 8.

²⁷ Eugen D. Popin, *Anonimus Magnus*, Timișoara, Editura Antropos, 2005, p. 50.

²⁸ Radu Ciobanu, „Starea smerită a binelui”, *Actualitatea literară*, nr. 67, ianuarie 2017, p. 4.

²⁹ Eugen D. Popin, *Anonimus Magnus*, Timișoara, Editura Antropos, 2005, p. 50.

³⁰ Emanuela Ilie, „În umbra cântărețului de jazz”, *Convorbiri literare*, Nr. 8 (212) 2013 - August 2013.

standardizate”.³¹ În lirica lui Eugen D. Popin a fost detectată, ca modalitate de exprimare poetică, și „tehnica juxtapunerii imaginilor, schepsisul, ba chiar marca fundamentală a poeziei japoneze și, în special, haiku-ului”.³²

Eugen D. Popin se află „într-o continuă și tensionată aspirație ascendentă”³³ și se înfige cu smerenie în transcendent, reușind să se elibereze din încercuirile resentimentelor, reinventându-se prin actul iertării într-o ambianță tot neprietenoasă, în care se batjocorește „neprețuitul / și / ruga”,³⁴ precum în volumul *Evanescențe*, unde meditează asupra condiției umane, mai cu seamă că „din chemare / se iese / nimicnicia / cea fără de trup / și fără de chip”. Între „surâsul / neîmpăcat / al zădărniceii” și „sfioșenia pruncului”, poetul se (re)cunoaște pe sine și află „răspântia / iertarea / îngerii / smeriți / în rugă / privind / senini / nevăzutul / înțelegând / nerostitul”.

Comentând volumul *Evanescențe*, Liliana Danciu observă că E. D. Popin imprimă un anume vector lecturii poemelor pentru a garanta trecerea „de pe malul ființării antagonice și sfâșietoare, evidentă în titlul primului poem antinomial, pe malul libertății autentice și absolute, posibile doar în stadiul final al dezlegării”.³⁵

Poetul zăbovește la căpătâiul fiecărui vers. Cuvintele nu sunt doar simple instrumente pentru alcătuit enunțuri inspirate, ci sunt și reflexii ale Cuvântului absolut, prin care are acces la sinele său cel mai adânc. Poezia devine în acest mod „expresia sublimată a finalității acestei călăuziri interioare, puntea care unește Eul de Sine, autocunoașterea devenind astfel exemplară, o cale superioară de a accede la unitate, prin legarea «malurilor» ființei umane, singura modalitate de cunoaștere a Totului”.³⁶

Concentrarea trăirilor și a ideilor este însoțită de o permanentă grijă față de consecințele estetice și etice ale mesajelor sale poetice. Mihaela Stroe detectează în câmpul poetic al *Evanescențelor*, pe lângă rafinamentul specific, prezența unor bogate vibrații spirituale și emoționale.³⁷ Transgresând „goliciunea lutului”,³⁸ destăinuindu-se

³¹ Grațela Benga, „Postfață”, în Eugen D. Popin, *Moartea vânează astăzi altundeva*, antologie, prefață și aparat critic de Lucian Alexiu, Timișoara, Editura, Hestia, 2015, p. 159.

³² Stefan Ion Ghilimescu, „Exceleța haiku-ului cultivat de Eugen D. Popin”, *Argeș*, Mai 2015, p. 25.

³³ Eugen Dorcescu, „O nouă apariție editorială semnată Eugen D. Popin – *Evanescențe*”, ziarul *Timișoara*, 20 iulie 2018, p. 6.

³⁴ Eugen D. Popin, *Evanescențe*, Florești, Editura Limes, 2018, p. 14.

³⁵ Liliana Danciu, „Poezia, una dintre evanescențele ființării”, *Familia*, nr.10, 2018, p. 91.

³⁶ *Ibidem*, p. 92.

³⁷ Mihaela Stroe, „Povestind vei dobândi altfel”, *Euphorion*, nr. 2/019, p. 87.

³⁸ Eugen D. Popin, *Evanescențe*, p. 27.

cuvintelor,³⁹ Eugen D. Popin evadează din poezia umbrei în cea a esenței, știind și asumându-și cu seninătate, precum Iov, orice bucurie sau orice necaz ivit pe *Calea* prin care te întorci la izvorul Ființei: „*cuvântul / mă îngăduie / alături de el / fără să întrebe nimic / îndestulat / mă întorc apoi / în brazda mea de pământ*” (*Viul și aproapele*, „identități și avatar”, 6).

Spre „izvorul razei”

Volumele de poezie semnate de Eugen D. Popin, prin natura scriiturii, una inspirat orientată spre valori culturale, morale și sociale, recheamă lectorul între copertele lor. Poemele își prelungesc vibrațiile în cititor și îl împing spre stări contemplative. Omul prefigurată de Eugen D. Popin este o ființă care se transformă permanent, chiar dacă nu se eliberează cu ușurință de obiceiuri/fapte indezirabile, dar în cele din urmă își află împlinirea. Viața lumii are o alcătuire labirintică, viața omului la fel, iar poezia lui Eugen D. Popin surprinde întocmai această concordanță.

Pentru creator, poezia nu este doar un pretext al cunoașterii de sine, ci un motiv al deschiderii și un prilej de a dialoga cu și prin celălalt, un *celălalt* întruchipat de Dumnezeu, mamă, tată, bunici, iubită, prieteni și alte persoane. Astfel, relația poetului cu Dumnezeu sau *Nenumitul* se consolidează de la un volum la altul, inițiată de o *dezlegare* de îndoială și culminând cu o *incidență*: „*căci una / trebuie spus și domniilor voastre / anume / că nimic nu e mai presus / decât cel care / îngenuncheat / se caută / pe sine / în astă lume / pe care voi o vreți / după chipul și asemănarea voastră*”.

Referindu-se la părinți și strămoși, după cum comentează Geo Vasile, poetul recuperează trecutul prin „*retrăirea recurentă, intensă (ars memorandi) a climatului genitorial*”⁴⁰ și reînsuflește chipurile mamei, tatălui și bunicii: „*mama / biata de ea / chiar n-a avut umor / era ferm convinsă / că în viață / te faci de râs / mai mult decât se cuvine*” (*identități și avatar* 7); „*bietul tata / n-a apucat să fie el / așa cum ar fi fost firec / cum era în sinea lui / n-a apucat să se bucure / nici măcar de vioara / primită în dar / de la bunicu’ / înălțat la cer de alții*” (*spațiu închis*), „*despre bunicu’ / am aflat că nu mai este / abia târziu / pe vremea când / îndrăzneam să pun întrebări / din cele mai neașteptate - / spus doar așa printre altele / fără să se facă lumină / în toată povestea*” (*atingeri*).

Cât despre ceilalți semeni, nu că ar avea o atitudine critică, dar sunt tot mai puțini cei cu care împărtășește aceleași valori, căci sub forma

³⁹ *Ibidem*, p. 29.

⁴⁰ Geo Vasile, „Prefață. Ars scrivendi, ars memorandi, ars cogitandi”, în Eugen D. Popin, *Viul și aproapele*, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2016, p. 11.

unor „roiuri de viespi” unii inoculează în organismul societății falsitatea, incertitudinea, necredința și nesiguranța în detrimentul Binelui, Adevărului, Frumosului și Dragostei. Dintre apropiați, puțini sunt cei pe care se poate bizui sau cu care poate conlucra, puțini sunt cei care adoptă o filosofie morală nealterată: „mărturisesc / îmi vine tot mai greu / să pot accepta că în ziua de azi / mult prea omenescul Platon / e trecut sub tăcere / iar despre Socrate / nefericitul pervertitor / al fructului crud / se amintește sporadic / și doar în șoaptă / / individul / a fost reinventat / în forme ciudate / dubioase / înșelătoare / îndărătul cărora / colcăie de sensuri grosolane / insolentă / orizonturi opace / și rețenie”(Identități și avatar, 10).

Asupra dimensiunilor etice și estetice din poezia celui ce semnează *Viul și aproapele* s-au pronunțat mai mulți critici. Ștefan Ioan Ghilimescu, de exemplu, detectează în poezia din ultima vreme a lui Eugen D. Popin „o concepție melioristă de sorginte tomistă [...] compusă dintr-o serie întregă de obstinații morale pe tema condamnării falsului și perfidului”.⁴¹ Viziunea poetului este asociată de către Eugen Dorcescu cu o cale „spre eliberarea de rătăcire și suferință. Calea, Adevărul și Viața. Eticul, în accepțiunea sa metafizică, mai ales, vindecă. Tămăduiește suflet și trup. Esteticul dă aripi și noblețe zicerii, mărturisirii”.⁴² De aceea, în nenumărate rânduri, poetul își asumă rolul de călăuză a cititorilor pe un itinerariu spiritual care duce la „izvorul razei” („Dezvelire”).⁴³

Insuficiența compatibilității de weekend

Din largul tablou tematic propus poet, binomul *el și ea* reliefează o tensiune relațională, o alternare de potriviri și de nepotriviri care „nu mai scoate la lumină profunzimile ființei”.⁴⁴ Grațierea Benga sesizează faptul că „mecanica gestuală, măruntă și formală a înlocuit codul simbolic al iubirii lăsând în urmă nostalgie amare și sarcasm”,⁴⁵ într-o ambianță în care „erosul devitalizat al consumismului” pune față în față „două ființe care nu au în comun decât împrejurarea căreia, accidental, i-au aparținut”.⁴⁶ Viața cuplului din poeziile lui Eugen D. Popin atinge cotele de vârf ale iubirii, în cel mai fericit caz,

⁴¹ Ștefan Ioan Ghilimescu, *Viul și aproapele sau comprehensibilul tomist al lui Popin*, „Argeș”, mai 2017, pp. 18-19

⁴² Eugen Dorcescu, *Poezia între etic și estetic*, Melidonium, 2016.

⁴³ Eugen D. Popin, *Murmur dincolo de tăcere*, „Postfață” de Andrei Zanca, Editura Limes, Florești, 2021, p. 12.

⁴⁴ Grațierea Benga, *op. cit.*, p. 161.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ *Ibidem*.

doar în weekend: „apropierea ta / pătrunde / se trezește / și înflorește în mine // numai la sfârșit de săptămână” (ritm).

Compatibilitatea de weekend nu este suficientă. Pentru poet, ființa androgină este un rezultat al unei armonizări nu doar fizice, ci și spirituale, prin împărtășirea unor valori comune, dacă relația dintre el și ea stă sub semnul disensiunilor: „noi / nu am fost / decât un însetat / și un sătul - // unul / visa / la susurul izvoarelor // celălalt / a vrut pur și simplu / o cană cu apă” (Terasa cafenelei „Salle des pas perdus”). Eșecul unei povești de dragoste poate fi și un rezultat al unor divergențe de natură culturală: „Colucci și Chanel / sunt oaspeți permanenți / pentru tine // Catul și Canneti / întotdeauna absenți” (Polaritate) sau „tu nu citești poezie // pentru tine poemele și copiii / sunt o investiție / nerentabilă” (Tu). În plus, lipsa de atenție față de gesturile prin care celălalt își exprimă dragostea poate accentua chiar și echilibrul conjugal: „n-ai observat niciodată / cum ți-am savurat senzualitatea // dacă și aceasta va fi fost cu-adevărat una / neprefăcută” (Orbire). Antinomiile de acest fel au, treptat, ca efect închiderea tuturor canalelor de comunicare: „tăcerea ta / o pun lângă tăcerea mea // și mai apoi / plecăm amândoi” (Don't touch me).

Cu toate acestea, poezia lui Eugen D. Popin „întredeschide și o altă poartă: există versuri care dau tonul unei altfel de eufonii. Erosul pare să-și fi găsit ritmul și vibrația interioară, conjugând melodic diurnul și nocturnul”,⁴⁷ precum în *Dimineața și țărnul*: „în zori / te-am mângâiat / și te-am sărutat în taină / apoi am plecat / strecurându-mă neauzită printre umbre / lăsându-ți în dar / dimineața și țărnul” sau „stinghere / rațele nopții / se arcuiau / peste trupurile noastre / incandescente” (Mai). Iar în *Perspectivă*: „târziu / după miezul nopții / învăluită-n voaluri / divina își arată trupul de naiadă / cu sfârcurile la vedere / voluptoasă / întefind întunecimile / și veghea candelii”.

Urmând principiul *multum in parvo*

Eugen D. Popin este un creator care publică în mod constant, dar în plachetele sale include poeziile atent cântărite, urmând principiul *multum in parvo*.⁴⁸ O clară ilustrare a intensității lirice urcate la cote înalte este opul *Convergențe*, conținând în mare parte haiku-uri, care s-a bucurat, la fel ca *Viul și aproapele*, de o amplă receptare. A.I. Brumarul descrie această lucrare ca fiind „o desfășurare de mici poeme, inspirat și ingenios filigranate”.⁴⁹

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ Vezi Geo Vasile, „Multum in parvo”, *Vatra*, nr. 10-11, 2015, p. 55, și Mihaela Stroe, *op.cit.*, cât și alte contribuții.

⁴⁹ A. I. Brumarul, „Un *haijin* al timpului nostru”, *Vatra veche*, nr. 6/2015, p. 32-33.

Similar, eseistul Marcel Lucaciu subliniază „*tăietura exactă și riguroasă a versului*”,⁵⁰ iar Ștefan Ion Ghilimescu reliefează „*cizelura clară a versurilor și despletirea vizibilă a conținuturilor ideatice*”.⁵¹ Pentru a ilustra această calitate, vă supunem atenției câteva creații: „*doi fluturi / pe cumpăna fântânii - / cerdacul pustiu / /*” (p. 10); „*în liniștea amiezii / roi de viespi / în jurul mielului sfâșiat / /*” (p. 17); „*mijesc zorile / la izvor luceafărul / și căprioara setoasă / /*” (p. 19); „*drumețul grăbit / urcă sprințar umbra-i / în miezul zilei / /*” (p. 33), „*în vaza goală / trandafiri uscați - / confrerie impecabilă / /*” (p. 34). Iar exemplificarea de mai sus o continuăm cu câteva haiku-uri din *Trupul țărâni – The body of dust*:⁵² „*un fluture alb / stană de piatră / pe grobotișul malului / /*” (p. 52); „*dincolo de păsuire / bobul de muștar / candela arzând / /*” (p. 54); „*clopotnița / lanul de secară / fulgere îndepărtate / /*” (p. 56); și „*în ceainic / frunze proaspete de ceai / neastâmpărului aburului / /*” (p. 92).

Ștefan Ion Ghilimescu conchide: „*Prin talent, intuiție, studiu, atitudinea pozitivă și credința în posibilitățile acestui gen de poezie care ridică lirismul pe culmi de frumusețe nebănuită, după părerea mea, deși de obicei mă feresc de etichetări în absolut, la ora de față Eugen D. Popin pare cel mai valoros autor al genului de la noi*”.⁵³

În 2011, într-un moment aniversar, când a împlinit 60 de ani, poetul s-a bucurat și de publicarea unei antologii de versuri⁵⁴ alcătuită și prefațată de Lucian Alexiu, cu o postfață de GrațIELA Benga, prin intermediul căreia s-a conturat și mai ferm chipul poetului în literatura română. Inspirat intitulată *Moartea vânează astăzi altundeva*, lucrarea redă cititorilor poezii din intervalul 1985-2010.⁵⁵ Neconvențional alcătuită,

⁵⁰ Marcel Lucaciu, „Bijuterii florale”, *Caiete silvane*, februarie 2015) <https://www.caiete-silvane.ro/articole/2583/Bijuterii-florale.html>

⁵¹ Ștefan Ion Ghilimescu, „*Viul și aproapele sau comprehensibilul tomist al lui Popin*”, *Argeș*, mai 2017, p. 18-19.

⁵² Vezi Jim Kacian și Eugen D. Popin, *No way out = Prins / Trupul țărâni = The body of dust*, Timișoara, Editura David Press Print, 2017.

⁵³ Ștefan Ion Ghilimescu, „*Resurecția și coruperea formei clasice de haiku*”, *Argeș*, august 2017, p. 18-19.

⁵⁴ Vezi Eugen D. Popin, *Moartea vânează astăzi altundeva*, antologie, prefață și aparat critic de Lucian Alexiu, și „Postfață” de GrațIELA Benga, Timișoara, Editura Hestia, 2015, p. 159.

⁵⁵ În antologie sunt incluse poezii din volumele: *Scarabeul imperial* (2010), *Geometria focului* (2009), *Anonimus magnus* (2005), *Inima peticită sau cele patru ipostaze ale peisajului* (2005), *Gramatica trecutului* (2003), *Liniștea țipă* (2001), *Septembrie pe Ponte Rialto* (2000), *Living-room cu scară interioară* (1996), *Coiful de ceară* (1992), *Constelația Gemenilor* (1988) și *Navigații* (1985).

deoarece „merge în sens invers acelor ceasornicului”,⁵⁶ lucrarea scoate în evidență un poet care evită manierismul prin diverse formule de exprimare și prin atitudinea sa expansivă: „rostește / pur și simplu / nu ocoli nimic / chiar nimic // lasă totul / să curgă în voie / din tine / în tine / cu tine //” (p. 59).

Lucian Alexiu, conturând profilul devenirii poetice a lui Eugen D. Popin, subliniază faptul că încă din anii '80, poetul, în primele volume, era adeptul „unei poezii de notație, cu o frazare laconică, aproape epigrafică, poezie preocupată de stilizarea propriei efigii tot atât cât de extragerea unui înțeles mai adânc din contemplarea celor fenomenale”,⁵⁷ din „spatele unei măști ori al unui personaj anonim”,⁵⁸ glisând spre „alternativa limbajului referențial”.⁵⁹ Pe același portativ critic, odată cu publicarea cărții *Viul și aproapele*, Andrei Zanca avansează ideea că Eugen D. Popin a pășit cu timiditate în „vastul teritoriu al poeziei transpersonale”.⁶⁰

Concluzii

Eugen D. Popin ni se înfățișează ca un poet consecvent cu sine. De aproape patru decenii, slujește poezia fără să fi renunțat vreodată la dubla ei valoare – estetică și etică, care îi consolidează discursul poetic cu fiecare nou volum. Incursiunile în propriul sine și constantul interes pentru cunoașterea omului și a naturii îl conduc la poezii purtătoare de sensuri adânci. Pendulând între două culturi, cea română și cea germană, dar lăsându-se fecundat oarecum în mod egal de acestea, poetul și-a construit o solidă identitate literară.

Ființarea prin și întru cuvânt l-a determinat pe Eugen D. Popin să coboare spre focul viul al *Logosului* și să urce spre izvoarele care însuflețesc omul și îl apropie de Dumnezeu. Simplitatea discursivă, sinceritatea, schimbările de ritm, esențializarea, timbrul poetic personal, sobrietatea, ironia și sarcasmul, pe care le întrebunțează cu măiestrie contextuală, toate acestea îl așază pe Eugen D. Popin în galeria poezilor români stăpâniți cu deosebire de nesațul de *a fi*, pe fundalul căruia își

⁵⁶ Cristian Ghinea, „Moartea vânează astăzi altundeva - cartea devenirii unui poet”, *Banat*, Anul VIII, Nr. 5 (89), mai, 2011, p. 9.

⁵⁷ Lucian Alexiu, „Prefață”, în Eugen D. Popin, *Moartea vânează astăzi altundeva*, antologie, prefață și aparat critic de Lucian Alexiu, postfață de Grațiana Benga, Timișoara, Editura Hestia, 2015, p.5.

⁵⁸ *Ibidem*.

⁵⁹ *Ibidem*, p. 7.

⁶⁰ Andrei Zanca, „Arta contemplării (Eugen D. Popin, *Viul și aproapele*, poeme, Ed. Grinta/Cluj, 2016)”, în *Esenți și însoțiri critice*, Cluj, Editura LIMES, 2018, p. 195.

poate revendica, alături de traducător și editor, și determinațiile altor două verbe esențiale: *a face* și *a avea*.